

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/231167,Klaudia-Slojkowska-Leon-Wzorek-Latarnia-musi-sie-swiecic.ht>
ml

27.02.2026, 09:26

Klaudia Słojkowska: Leon Wzorek. „Latarnia musi się świecić”

Pierwszy latarnik odrodzonej RP, bosman polskiej Marynarki Wojennej, krzewiciel kultury polskiej i patriotyzmu na Pomorzu, jedna z ofiar zbrodni pomorskiej w 1939 r. Rozsławił latarnię morską w Rozewiu i związał ją z imieniem Stefana Żeromskiego.

[Polskie wojsko statki i okręty](#)

04.03

Kartka pocztowa „Zaślubiny Polski z morzem 10 lutego 1920 r.” (fot. z zasobu AIPN)

W zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej znajduje się cyfrowa kopia albumu z fotografiami przedstawiającymi miejscowości położone na obszarze polskiego Pomorza w latach 1920-1939. Znajdziemy w nim m.in. niezwykle ciekawe zdjęcia latarni morskiej w Rozewiu sprzed 1939 r., z którą związana jest wyjątkowa postać – Leon Wzorek.

Droga do marynarki

Urodził się 4 marca 1896 r. w Posadzie Sanockiej jako syn Franciszka i Franciszki z d. Cisowskiej. Rodzina Wzorków pochodziła z Nowego Sącza. Ojciec przyjechał do Sanoka w poszukiwaniu pracy. Znalazł zatrudnienie w Fabryce Maszyn i Wagonów, pracował również na kolei.

Leon Wzorek po ukończeniu nauki w szkole powszechnej w Sanoku również podjął pracę w sanockiej fabryce wagonów. Potem pracował w przemyśle naftowym w Krośnie. Kontynuował naukę w Krakowie i został mistrzem ślusarstwa i elektrotechniki.

Podczas I wojny światowej był zaangażowany w działalność Polskiej Organizacji Wojskowej na

terenie zaboru austriackiego. Pod koniec wojny wraz z POW rozbrajał wojsko austriackie. Następnie zaciągnął się do Marynarki Wojennej – 20 listopada 1918 r. dostał przydział na stanowisko maszynisty do Flotyli Wiślanej „Wisła”. Służył w Batalionie Morskim w Modlinie.

15 stycznia 1920 r. został przydzielony do Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej. Wraz z Batalionem Morskim przejmował polskie Pomorze – ok. 140-kilometrowy odcinek wybrzeża Morza Bałtyckiego przyznanego II RP na mocy postanowień konferencji pokojowej w Wersalu.

10 lutego 1920 r. uczestniczył w uroczystości zaślubin Polski z Bałtykiem w Pucku. Wzięli w niej udział najwyżsi dostojnicy państwowi, w tym m.in.: Wincenty Witos, Stanisław Wojciechowski, Ignacy Daszyński, Maciej Rataj, gen. Józef Haller, gen. Kazimierz Sosnkowski, delegacje z Francji, Wielkiej Brytanii i Włoch oraz liczna reprezentacja Kaszubów. Po mszy świętej duchowni poświęcili polską banderę, którą podniesiono na maszcie jako znak objęcia straży na Bałtyku przez polską Marynarkę Wojenną.

W latach 1920-1921 jako oficer maszynowy wszedł w skład załogi pierwszego okrętu polskiej Marynarki Wojennej ORP „Pomorzanie”, służył w stopniu bosmana. Ponadto zajmował się uruchamianiem sieci telefonicznej na terenie polskiego Pomorza.

Miejsce, gdzie nie powstał „Wiatr od morza”

W 1922 r. objął stanowisko latarnika w latarni morskiej na przylądku Rozewie. Była to latarnia morska, tzw. Rozewie I (wieża po latarni morskiej tzw. Rozewie II została przekazana Bazie Lotnictwa Morskiego w Pucku). Pełnił tam służbę początkowo jako funkcjonariusz polskiej Marynarki Wojennej, a po przejęciu obiektu przez Urząd Morski w Gdyni w marcu 1922 r. jako pracownik administracji.

Pracę zawodową łączył z działalnością na rzecz upowszechniania literatury, historii, kultury polskiej i patriotyzmu na Pomorzu – równie mocno w okresie plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu w 1920 r., jak i przez całe dwudziestolecie międzywojenne jako współzałożyciel i prezes Koła Polskiego Związku Zachodniego na Pomorzu.

Gościł na Rozewiu m.in. Jana Kasprówicza i Stefana Żeromskiego. Dzięki jego zabiegom w 1933 r. powstała w latarni Izba Pamięci, a potem muzeum poświęcone autorowi „Wiatru od morza”. Wraz z Ligą Morską i Kolonialną przy udziale rządu II RP ufundował też tablicę poświęconą pisarzowi, usuniętą w czasie II wojny światowej przez Niemców, oraz pomnik upamiętniający przejęcie Pomorza przez Wojsko Polskie w 1920 r.

[Czytaj artykuł Klaudii Słojkowskiej *Leon Wzorek. „Latarnia musi się świecić”* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Polskie wojsko

Biografie